

Oplegnotitie			
PRO/Presidentenvergadering/DB PV Raad			
Onderwerp	Rechtspraakstrategie voor artificiële intelligentie		
Datum	27 januari 2025		
Datum overleg			
Aangeboden door (welk overleg of welke persoon/afdeling)	Strategie en Innovatie Board		
Opsteller aangeboden stuk			
Portefeuillehouder/ bestuurder	Overleg	Portefeuillehouder	Akkoord
	Rvdr	Calluna Euving	☐
	DB PV		☐
	Anders, namelijk ...		☐
Aard bespreking	☐ Ter bespreking ☐ Ter informatie ☐ Ter consultatie ☒ Ter besluitvorming ☐ Anders, namelijk....		
Bestuurlijke beslis- of bespreekpunten	Akkoord op deze AI strategie		
Bijlagen/relevante stukken	- De rechtspraakstrategie voor artificiële intelligentie - Overzicht van de AI activiteiten in 2024		
Aanleiding	Artificiële Intelligentie (AI) verandert de wereld ingrijpend. Het zal effect hebben op hoe de Rechtspraak werkt, het rechtspreken en het toezichthouden. Procespartijen zullen AI gebruiken, AI (of door AI gegenereerde content en besluiten) zal onderwerp van geschil zijn en AI zal impact hebben op bewijsvoering. AI kan ook oplossingen bieden voor de grote vraagstukken waarvoor de Rechtspraak staat zoals het structurele rechterstekort, toegang tot het recht en (te) lange doorlooptijden. Tegelijkertijd moeten we onze ogen niet sluiten voor uitdagingen als de bescherming van fundamentele rechten als privacy, non-discriminatie en (rechterlijke) autonomie. In November 2023 is op de PRO uitgebreid stil gestaan bij deze ontwikkelingen. Het PRO heeft de S&I-board gevraagd met een strategie op AI te komen. Deze strategie beschrijft hoe de Rechtspraak tegen AI aankijkt en op welke wijze ze met deze ontwikkeling wil omgaan.		
Samenvatting stuk	De rechterlijke macht vormt de derde staatsmacht en speelt een cruciale rol in de democratische rechtsstaat. Deze macht dient onafhankelijk te blijven, zowel van de twee politieke staatsmachten: de wetgevende en de uitvoerende macht, als van anderen. Artificiële Intelligentie (AI) heeft het potentieel om de rechterlijke autonomie direct en indirect te beïnvloeden. Zowel de Europese Unie in haar AI-Verordening als de Raad van Europa in CCJE Opinie 26 hebben		

	uitdrukkelijk opgeroepen tot maatregelen die waarborgen dat AI de rechterlijke oordeelsvorming niet oneigenlijk beïnvloedt. De ambitie van de rechtspraak is om risico's van AI te herkennen en hier passend mee om te gaan. Tegelijkertijd biedt AI een krachtig middel om grote uitdagingen van de rechtspraak aan te pakken. Het gebruik van AI vindt echter uitsluitend plaats binnen de kaders van de rechtsstaat, waarbij menselijke controle, transparantie en ethische waarborgen centraal staan. De Rechtspraak ziet veel toegevoegde waarde in het gebruik van AI in laagrisicoprocessen en zet hier dan ook gericht op in. Dit gebeurt op verantwoorde wijze en in lijn met de kernwaarden van de rechtspraak. Door een 'learning-by-doing'-benadering wordt kennis en kunde opgebouwd, zowel technisch als juridisch en organisatorisch. Hiermee wordt een stevige basis gelegd om in de toekomst te kunnen voldoen aan de strenge eisen die gesteld worden aan hoogrisico-AI. Tot die tijd blijft de inzet van AI in hoogrisicoprocessen uitgesloten, om de onafhankelijkheid en betrouwbaarheid van de rechterlijke macht volledig te waarborgen.																							
Advies																								
Bijdragen geleverd door / afgestemd met ...	Denktank AI, Kernteam AI, IVO, GLO, LBVr, SSR																							
Vorige behandeling + genomen besluit(en)	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Overleg</th><th>Vergaderdatum</th><th>Besluit/advies/uitkomst</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>✓ PRO</td><td>Nov 23</td><td>Opdracht aan S&I-board om met een strategie te komen</td></tr> <tr> <td>☐ Rvdr</td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>☐ KPO</td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>☐ SBO</td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>☐ Anders</td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>☐ N.v.t.</td><td></td><td></td></tr> </tbody> </table>	Overleg	Vergaderdatum	Besluit/advies/uitkomst	✓ PRO	Nov 23	Opdracht aan S&I-board om met een strategie te komen	☐ Rvdr			☐ KPO			☐ SBO			☐ Anders			☐ N.v.t.				
Overleg	Vergaderdatum	Besluit/advies/uitkomst																						
✓ PRO	Nov 23	Opdracht aan S&I-board om met een strategie te komen																						
☐ Rvdr																								
☐ KPO																								
☐ SBO																								
☐ Anders																								
☐ N.v.t.																								
Medezeggenschapsaspecten (COR, Cva)?	☐ Advies ☐ Instemming ☐ Kennisneming ☒ n.v.t.																							
Uitvoeringsagenda?	Zo ja, toelichting status: Valt onder prioriteit Uitvoeringsagenda: ☐ Onze mensen: vinden, binden en boeien. ☐ Toegankelijke en digitale rechtspraak ☐ Tijdige rechtspraak; ☐ Kwaliteit van ons primaire proces; ✓ Valt niet onder een prioriteit uit de Uitvoeringsagenda																							
Verwachte financiële gevolgen/dekking	Een uitvoeringsplan om deze strategie ook daadwerkelijk te realiseren volgt nog. Daarin zullen ook de verwachte capaciteitsbeslag op middelen worden meegenomen. Deze strategie vormt ook de basis van de AI claim voor de prijsbesprekingen 2026-2028. Voor 2025 is financiering voorzien.																							
Verwachte gevolgen organisatiecapaciteit	Zie hierboven																							
Vertrouwelijkheid en/of Privacy en/of veiligheidsaspecten	Onderdeel van de strategie is het ontwikkelen van een afwegingskader waarin vertrouwelijkheid, privacy, veiligheid maar ook ethische aspecten uitvoering aan de orde.																							

Algemene opvolging na besluitvorming/agendering	Het huidige kernteam AI wordt uitgebreid om het uitvoeringsplan vorm te geven én tegelijkertijd te werken aan realisatie van reeds bestaande behoefte binnen de Rechtspraak. Enerzijds door een specifiek AI team in te richten bij IVO en anderzijds een programma AI in te richten bij bureau raad.
Communiceren met/terugkoppelen aan...	De gehele rechtspraak; het gaat eenieder aan. Expliciet: LOV's, IV-Governance
Concept-tekst PRO bericht <i>(In principe niet van toepassing als stuk ter informatie wordt aangeboden)</i>	(kernboodschap zoals ook bij de samenvatting)